

1. час

Већина увек влада?

Пример проблема – модел

Ова табела даје сажет преглед информација које су наставнику потребне за планирање и држање часа.		
Развијање компетенција упућује директно на ЕДЦ/ХРЕ.		
Циљ учења показује шта ученици знају и разумеју.		
Задатак/задачи за ученике , уз методу, чине основни елемент процеса учења.		
Листа материјала је помоћ у припреми часа.		
Предвиђено време наставнику омогућава оквирно планирање времена.		
Развијање компетенција	Анализа проблема.	
Циљ учења	Проблем „упорне већине”: у демократском систему одлучује већина. Од мањине се очекује да прихвати начела и одлуке донете већином гласова. Али шта се догађа ако мањина стално бива надгласана?	
Задачи за ученике	Ученици препознају проблем „упорне већине“ и предлажу решења.	
Материјали и средства	Радни материјал за ученике 7.1: пример проблема - модел (један примерак за сваког ученика), фломастери, флипчарт.	
Метода	Индивидуални рад, рад у групама, пленарна дискусија.	
Предвиђено време	1. Увод: представљање проблема.	15 мин.
	2. Постављање задатка.	20 мин.
	3. Рад у групама.	10 мин.

Напомене

Овај час уводи ученике у проблем између већине и мањине. У измишљеном случају, проблем је представљен на најједноставнији могући начин. Спортски клуб је основан као микро-заједница и састоји се од само две групе – једне велике и једне мале. Проблем који треба решити – како довести у равнотежу права већине и права мањине – то одговара ситуацији у друштву и политичкој заједници.

Опис часа

1. Увод: упознавање са проблемом

Наставник објашњава да час почиње једним примером. Он ученицима дели радни материјал 7.1, а један ученик гласно чита опис тог случаја. На почетку часа, овакав начин излагања више доприноси заједништву у одељењу него ако ученици сами у тишини читају опис.

Наставник поставља питање:

„О каквом проблему се овде ради?”

Тражи од ученика да неколико минута размишљају о том питању и напишу одговор. Овакав задатак ученицима који спорије размишљају (али обично врло темељно), као и онима који су интровертни, даје прилику да и они допринесу расправи.

У пленарном делу, ученици дају свој допринос, ослањајући се на своје белешке. Наставник слуша и подстиче ученике да тачно објасне своје идеје („активно слушање“). Пошто је 10-ак ученика изнело своје идеје, наставник бележи њихове кључне изјаве на табли. Треба очекивати да ће се ученици позвати на основно начело демократије, што иде у прилог већој групи, док се мања група може позвати на начело недискриминације (једнакост). Наставник повезује идеје које ученици износе са овим категоријама, што расправи даје структуру и чини је јаснијом:

Мала заједница: спортски клуб	
Проблем	Предложена решења
Повреда једнаких права. Осећај дискриминације (повреда једнаких права) Трајни победници и губитници („упорна већина“)	Мањински интереси се такође морају поштовати (компромис). Шахисти напуштају клуб (сценаро неуспеха)
Демократија је доведена у питање Већина одлучује – губитници се не слажу	Промена дефиниције већине

Ученици би требало да знају да овакав сукоб тражи неку врсту споразума. Излазак шахиста из клуба штетио би интересу свих чланова. На пример, сваки спорт би се суочио са додатним трошковима. Према томе, вреди уложити напор и пронаћи решење које ће бити у складу и са начелима демократије и са начелима једнакости.

2. Постављање задатка

а. Проблем

Ученици ће вероватно схватити да је овај пример конкретног проблема у ствари модел који показује какви проблеми постоје у друштву, па зато питање већине/мањине има политичку димензију. Проучавајући модел уместо стварности, проблем постаје јаснији, а задатак једноставнији. Резултати овог измишљеног модела могу се, уз помоћ конкретних података, применити – упоредити са стварном ситуацијом. Наставник истиче повезаност између описаног случаја и стварности, јер то објашњава сврху задатка.

Треба водити рачуна о два начела: **праведности и демократији**.

С једне стране, проблем већине/мањине треба решити праведно – мањина неће прихватити чињеницу да је увек надгласана и да се њени интереси и потребе занемарују. Са друге стране, демократија значи да већина с правом инсистира да на себе преузме доношење одлуке. Према томе, ученици морају саставити статут који ће објединити ова два начела.

Наставник ученицима дели радни материјал 7.2 и 7.3 и даје им довољно времена да у себи прочитају радни материјал 7.2. У кратком пленарном кругу, ученици повезују основне приступе назначене у радном материјалу 7.2 са идејама које су написане на табли.

б. Очекивано решење

Ученици морају знати шта се од њих очекује. У малим групама састављају нацрт статута који ће садржати правила за превазилажење сценарија „трајне мањине“ која стално бива надгласана. Могу укључити и правила о доношењу одлука, а можда и правила о расподели средстава. Ученици треба да буду свесни чињенице да је спортски клуб микро-заједница чији статут се може упоредити са уставом једне државе. Наставник и ученици користе радни материјал 7.3

како би, ако је потребно, разјаснили додатна питања у оквиру овог задатка.

в. Поступак

На крају, наставник објашњава техничке елементе задатка. Ученици формирају групе. Ученици који брину о материјалу треба да скупе фломастере и папире са флипчарта, а наставник обавештава оне који су задужени за мерење времена да воде рачуна о томе да групе буду спремне до краја другог часа.

Наставник је преписао листу основних питања из $\text{\textcircled{e}}$ радног материјала 7.3 на флипчарт (види 3. час). Објашњава ученицима да ће се на основу тих основних питања оцењивати и упоређивати идеје ученика.

3. Рад у групама

Ученици формирају групе од четири до шест ученика. Користе преостало време после 1. часа и настављају са другим часом.

Наставник може позвати вође тимова на кратак састанак на крају часа, како би поднели извештаје о напредовању својих група.